

[AccueilRevenir à l'accueilCollectionMythologiae libri decem, Francfort, André Wechel, 1581CollectionMythologia, Francfort, 1581 - Livre VIIIItemMythologia, Francfort, 1581 - VIII, 01 : De Oceano](#)

Mythologia, Francfort, 1581 - VIII, 01 : De Oceano

Auteur(s) : Conti, Natale

```
","author_name_items":"Auteur(s)","author_size_items":"16px","title_size_items":"16px"}}, new UV.URLDataProvider()); /* uvElement.on("created", function(obj) { console.log('parsed metadata', uvElement.extension.helper.manifest.getMetadata()); console.log('raw jsonld', uvElement.extension.helper.manifest.__jsonld); }); */ }, false);
```

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Francfort, 1581 - X \[100\] : De Oceano](#)

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre VIII

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - VIII, 01 : De Oceano](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VIII

[Mythologie, Paris, 1627 - VIII, 02 : De L'Océan](#) est une transformation de ce document

---

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VIII

[Mythologie, Lyon, 1612 - VIII, 01 : De l'Océan](#) est une traduction de ce document

---

Informations sur la notice

Auteurs de la noticeÉquipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

tur, ut nullam mundi partem, nullumque locum vel priuatum vel publicum Deo vacuum esse monstrarent, ne quis sceleratus arbitraretur se Deos latere posse, & nauigantium, & agricolarum, & militantium, & pastorum, & venatorum, & quibus aliud facientium Deos proprios esse dixerunt: quia vulgus & imperita multitudo percipere non poterat, quo pacto fieri posset cum vnus sit Deus, ut is omnia videret eodem tempore, quae sunt vbique & dicuntur in infinito propè hominum numero. Vulgus enim pro suo ingenio plerumque diuinam naturam metitur, & quae nimis admirabilia sibi videntur, quamuis à diuina natura non abhorreant, repellit ac pro falsis habet: quia tanquam malè affectus stomachus validiora admittere non potest. Hæc ipsa causa fecit, ut arbitror, ut tantam Deorum multitudinem introduxerint antiqui, cum Deum vbique esse, omniaque illius nutu gubernari demonstrare conarentur, cui pro negotiorum varietate diuersa nomina tribuerunt. Nam vim diuinam cœlum, & vniuersas mundi partes superiores gubernantem, Iouem Deorum patrem appellarunt: cuius vim eam, quae sub terris esset, vocarunt Plutonium, atque illum Iouis fratrem nominarunt. Cum verò in aquis eadem vis considerabatur, quas diuina providentia omnino carere non putabant, Neptunum dixerunt, atque hunc ipsum etiam crediderunt Iouis esse fratrem: cum per aera penetraret, rursus vim ipsam diuinam nuncuparunt Iunonem, eamque censuerunt esse sororem Iouis. Atque omnes vires denique per ipsa elementa diffusas à superioribus & originem ducere, & pendere arbitrati sunt, quas omnes quasi ab vno fonte in multos riuulos & naturam earum explicantes diduxerunt. Atque ut summam dicam, si rem diligentius inuestigemus, omnes propè antiquorum Deos vel Iouis fratres, vel filios, vel nepotes, vel aliqua affinitate coniunctos, inueniemus. Ex quo patet nihil aliud significare voluisse antiquos, quam vnum esse Deum, vnum rerum omnium gubernatorem, cuius vis esset in omnes res diffusa, qui vnus cuncta videret, & audiret, & regeret. Verum ad institutum opus hanc accedamus, & de Oceano primò transigamus.

De Oceano. CAP. I.

Eſt

OCEANVS, qui fluminum, & animantium omnium, & Deorum pater vocatus est ab antiquis, Cœli & Veste, quam terram nonnulli vocarunt, filius fuisse dicitur: vt testatur Hesiodus in Theogonia, vbi Terræ filios ita commemorat:

Γαῖα δὲ τῶν πρώτων μὲν ἐγένετο ἰσοῖ κατ' ἡ
 οὐρανὸν ἄσπερον, ἵνα μὴ πᾶσι πάντα κεύθεαι,
 ὄφρ' εἴη μακρῆσσι θεῶν ἴδου ἀσφαλὲς αἰεὶ.
 γένετο δ' ἕρπια μακρὰ, θεῶν χάριοντα ὀρέων
 Νυμφῶν, αἷ ναιέσιν ἀν' ἕρπια βροσσοῦσα.
 ἦ δὲ καὶ ἀστὺ μὲν πύλαχος τίκουσι βίατι θυῶν,
 πάντων, ἅτιρ φιλόκτους ἐφίμειν. αὐτὰρ ἔπειτα
 οὐρανῶ ὀνυχῆσσι τέκ' ἀκραιὸν βαθυδίνων.

*Terra sibi par stellatum caelum alma creauit,
 Quod complectatur lato velamine totam:
 Et foret hinc superis sedes firmissima Divis.
 Inde sati montes, statio gratissima Nymphis,
 Qua sylvas habitare solent in montibus ipsis.
 Hac eadem peperit ventosim armora Ponti,
 Non vlli coniuncta mari, sed & inde creauit
 Oceanum Cælo coniuncta in amore profundum.*

Apud hos educatam fuisse Iunonem testatur HORN. lib. 1. Iliad.

αἶμα γὰρ ὁμοίην κλυφώρεα πέριτα γαίης,
 ἀκραιὸν τε θεῶν γένεσιν, καὶ μητέρα τυτῶν
 οἳ μ' ὅσσοισι δόμοισιν ὑπερφρονῆδ' ἀτίταλλον.
*Oceanum visura peto namque vltima terra,
 Unde genus superi, adeo Tethymi que parentem:
 Qui me aluere suis domibus feliciter olim.*

Ab hoc ipso Oceano videtur putasse Orpheus & antiquorum Deos, & res omnes initium sumpsisse: quippe cùm omnia priusquam orientur, aut intercidant, indigeant humore: sine quo nihil neque corrumpi potest, neque gigni, vt sensit Thales. Sic autem scribit Orpheus in hymnis:

Ἄκρατον καλῶ πατὴρ ἀφθιτον αἰὲν ἰόντα,
 ἀθανάτων τε θεῶν γένεσιν, θεῶν τ' ἀνδρώπων
 ὅς πεδικομαίνε γαίης πᾶσι ἱέρμονα κύκλον
 ἐξ ἑπὶ πάντε ποταμοί, καὶ πᾶσι θάλασσα.
*Oceanum que voco patrem, Tethymi que parentem,
 Unde ortus superi, unde & mortalibus ortus,*

Quo

Qui late terram spiritibus fluctibus ambit:

E quo sunt maria & fluminum semina primium.

Huic tauri caput esse censuerunt antiqui, quate illum ita ταυροκερατον appellavit Euripides in Oreste:

ὦ κραινὸς ὄν

Oceanus quem

ταυροκράτος ἀγλαῖαι

Tauriceps & Inis

ἰλίσσων, κυκλῆι χθόνα.

Se stellenti ambit terram.

Scriptum reliquit Æschylus Oceanum amicissimum fuisse Prometheus in his:

ὦ γὰρ ποτὲ φησὶ ὡς ἂν κραινὸν φίλας

ἴσσι φιλαιότρεός σου.

Non recte amicum firmitorem dixeris

Oceano tibi.

Memotia prodidit Isacius præter Tethym duas fuisse vxores Oceano, Parthenopen & Pampholygem: atque Asiam & Libyam suscepit filias è Pampholyge, ex Parthenope Eutopam & Thracen, vnde nomina regionibus postea fuerunt data. Dicuntur fuisse ab Oceano genitæ præterea Philyra, Callirhoe, Perseis, Xanthe, Daira, Ephyre, Leucippe, Melobotis, Ianthe, Electra, Phæno, Tyche, Ocyrhoe, Eurynome, Æthra, Pleione, Clymene, Doris, Triton. Et ne singulis commemorandis sim longior, tria millia filiorum fuisse Oceano dicuntur, vt in his ait Hesiodus in Theogonia:

αὐτὰρ δ' ἂν κραινὸν καὶ τῆδ' ὄντος ἰσχυρόντο

πρὸ βύτατι κῆρας ποταμῶν γὰρ μὲν ἴσσι καὶ ἄλλα.

τρὶς γὰρ χίλια ἴσσι τακύνσφυροι ἂν κραινῶνα

αἰετὰ πολυκτερίνι γαῖαν καὶ βίβητα λίμνη

πάντη ὁμῶς ἰσχυροὶ διάων ἀγλαὰ τέκνα.

Ha sunt Oceani & de semine Tethyos orta,

Præca quidem soboles magna est & cætera turba.

Sunt etenim ter mille puella Oceanina,

Qua terras habitant, stagnorumque alta profunda,

In variis dispersa locis gens signora Diuum.

Cum vetò in perpetuo cursu & Oceanus & fluij ex eo nati existant, ἑῶν γένος, quasi non diuinum, sed decurrens genus, dicti sunt eadem sanè ratione, qua Sol & Luna & astra assidue currentia Dij fuerunt nominata. Sic autem inquit Theocritus in Bubulcis:

ἀγλαὰ καὶ ποταμοὶ θεῶν γένος, αἳ τιμωτάλας

πῆ ποχ' ὁ σφικτὰ προσφιλὲς ἄσπ' μέλος.

Decurrens genium ὁ flumij, Vallesque, Menalcas

Si quando vobis dulce melos cecinit.

Dicti enim sunt flumij ἑσενγίνοz, non quia peculiarem in se habeant diuinitatem magis, quam reliquæ mundi partes, quia omnium propè naturalium corporum maximè aquarum, & inter has flumiorum motus sit conspicuus. Nam cum venerit in dubium nonnullis cælorum motus, qui non cælos, sed terram moueri arbitrabantur, vt asserit Ptolemæus & Aristoteles libro tertio cæli, nemo an flumij etiam moueantur, & vniuersa aquarum moles, apparet rectè dubitare potuisse. Est enim non minùs Oceani, quam flumiorum perpetuus motus, cum modò affluat, modò refluat: quod fieri ad Lunæ cursum nonnulli arbitrantur, ita vt cum Luna ascendit ab Oceano donec ad medium cæli veniat, affluant aquæ, refluantque cum descendit. Atq; hic motus non semper sibi est similis, magis enim refluit in plenilunio, cum in nouilunio vix sentiat, & cū cælum serenum fuerit, motus etiam augetur, ita vt humiliores aquæ relinquuntur. Ad hanc rem nō nihil conferunt etiam cōiunctiones & oppositiones reliquorum planetarum, & quibusdam anni temporibus id etiam magis fit, maiorque varietas in his motibus existit, quippe cum circa tropicum æstiuum augeatur accessus & recessus, minorque fiat ad tempus vsque æquinoctij, ac rursus crescat ad hybernium tropicum, & ab eo ad vernum æquinoctium minuatur. Augetur istud etiam vi eorum signorum, in quibus Luna fuerit in suis mutationibus, nam in placidiorib; æqualiores fiunt motus, in vehementioribus magis inæquales, quod etiam vis imbrium auget, ac impetus ventorum. Hæc tanta causarum varietas fecit, vt nulla certa ratio horum motuum aquarum affecti vel à peritissimis nauigantibus possit. Est autem Oceanus vniuersa illa aquarum moles, quæ terram vndique circundat: nam quocunque ad extremas terre oras quis accesserit, mare illi latissimum occurrit, quod ab Oriente quidem eorum aut Indicum appellatur, ab occidente Atlanticum, vbi Hispaniam Martiamque determinat. Ad Septentrionem, & ad oppositam huic regionem mare Ponticum & glaciale nuncupatur, & rubrum aut Æthiopicum. Multi sanè nauigij ad extremam oram Oceani penetrare conati sunt, multorumque dierum iter fecerunt,

cerunt, sed illis prius annona & res victui necessariz defecerunt, quam aquarum spatium, & navigabilis planities, ut testatur Strabo, & Rhianus in navigatione Hannonis Carthaginensis.

¶ At nunc queramus, cur hæc de Oceano facta sint. Oceanum Cæli & Terræ filium crediderunt, quoniam ex informi materia cum prius natus fuisset Amor, isque vniuersam molem miscuisset, natum est Cælum, & Mare, & Terra, & omne Deorum genus pullulauit, ut ait Aristoph. in Auisibus:

ἄφ' ἁπλῶς δ' ἐκ τῆς γῆς ἀδελφὸς ἦν ἄφ' ἁπλῶς οὐρανὸς ἀπὸ τῆς
 θύλακος τοῦ αἵματος δ' ἐπίγονοι τῆς γῆς, οὐρανὸς, ἡ ἀδελφὴ τῆς
 γῆς ἦν, καὶ τῆς γῆς ἀδελφὸς ἦν ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς.

Ante nō erat genus immortalium, ante quàm Amor commiscuisset omnia.

*Commixtu Verò aliis aliis, natum est Cælum, Oceanusque,
 Et Terra, omniumque Deorum beatorum genus æternum.*

Patet igitur ex his Oceanum post Cælum natum fuisse. Nam cum summus opifex Deus in hoc mundo architectando dixisset. Fiat lux, continuo lucis instrumenta, cæli scilicet, planetarumque corpora nata sunt: quare prius natum est cælum, deinde Deus secreuit vniuersam aquarum naturam ab aquis quæ super cælo sunt, & in vnum locum à terra iussit secedere. Hæc igitur ratione, amor, quæ diuina est bonitas, cuncta commiscuit, & ad generationem excitauit, vnde Oceanus natus est è Cælo & Terra. Apud Oceanum dicitur fuisse Iuno educata, quod aqua in æra proximum, cum rarior sit, soluitur, atque aer densior factus ad albuminum Oceanum descendit in aquam versus, ut est elementorum inter se generatio. Hunc eundem Oceanum tradidit Orpheus, & omnes antiquorum theologi principium ortus Diis & rebus extitisse, quia, ut sensit Thales, nihil sine humectatione nascitur aut putrescit, atque omnes elementorum qualitates, quas Deorum nominibus appellauerunt, ex humore nascuntur. Taurinum autem caput Oceano tribuerunt antiqui propter vim ventorum, à quibus excitatur & impellitur, vel quia tauris similem fremitum emittat, vel quia tanquam taurus furibundus in litora feratur, cuiusmodi finguntur esse etiam flumij. Fabulati sunt propterea Oceanum fuisse amicissimum Prometheo, quoniam nauigantibus per Oceanum maxima prudentia & peritia opus sit, non solum ut siderum ductu, quò cupiunt perueniant, sed etiam

peritia opus est in obseruandis & deuandis scopulis, in multo antè cognoscendis tempestatibus ac ventorum signis, & in omnibus denique vitandis, quæ possunt nauigantes in summum discrimen inducere: quæ eadem etsi vtilia sunt in mari mediterraneo, non tamen tantopete videntur necessaria. Huius uxorem fuisse Tethyn dixerunt, de qua paulo post dicitur. Oceani filij tam multi & filix fuisse dicuntur, quia ex vaporibus, qui calore Solis sublimes tolluntur, gignuntur fluuiorum aquæ, & fontes, vt putarunt antiquorum nonnulli. nam etsi voluit Arist. fontes ex aere in locis cauernosis in aquam verso procreari, tamen si diutius siccitas cœli extiterit, neque fiant imbres, vel penitus arefcere flumina & fontes, vel ad tenuissimum cursum deduci videmus: quare etsi non tota, maior tamen pars fluuiorum & fontium ita procreatur, vt apparet. Inter filios Oceani Tyche connumeratur, quæ fortuna est, quia fortunatos esse oportet nauigantes, & omnes illos qui se ventorum fidei committunt, atque vt summam dicam, per Oceanum fabulosum rerum naturalium generationem, & necessariam esse nauigantibus, prudentiam significarunt, ac nunc de Tethye dicamus.

De Tethye & Thetide. CAP. II.

TETHYS, quæ uxor fuit Oceani, Terræ & Cœli filia & ipsa fuit, vt ait Hesiodus in Theog.

Ὀυρανὸν δὴνδῆσα τέκ' ἀκαιοῖν βαρυδ' ἰλω,
κοῖον τε, Πύριον τε, Θέτιν τε, Μνημοσύνην τε,
Θέτιν τε, Κρηῖόν τε, Ἵπέρειον τε, Ἰάπερον τε,
σοῖβλον τε χρυσοῖ ἰφάνον. Ἰνδῶν τε ἰφάτηλον.

*Oceanum Cælo peperit, cui vastæ profunda,
Et simul Iapetum, Cœumque, Rheamque, Themimque,
Mnemosynen, Thiam, Criumque, Hyperionem, Tethyn
Formosam, Phœbenque comæ est cui cincta corona.*

Hanc dearum matrem appellarunt, cum pater illarum esset Oceanus. Thetis verò, quæ priore aspirata & breui legitur, Chironis filia fuit, vt ait Epicharmus in Hebes nuptiis:

μῆτις κέρτα χείρωτος ὧν ἀλδίατο
Θέτις θραμῖσα.

*Paella vix Chironis horum fugerat
Currens Thetis.*

Ac